Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

22. studenoga 2017.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Carinska unija – Vanjski provoz – Cestovni prijevoz robe uz primjenu karneta TIR – Članak 267. UFEU-a – Nadležnost Suda za tumačenje članka 8. i članka 11. Konvencije TIR – Postupak TIR nije okončan – Odgovornost jamstvene udruge – Članak 8. stavak 7. Konvencije TIR – Obveza zahtijevanja plaćanja, kad je to moguće, od osobe ili osoba koje su neposredno odgovorne prije ulaganja zahtjeva protiv jamstvene udruge – Napomene s objašnjenjem priložene Konvenciji TIR – Uredba (EEZ) br. 2454/93 – Članak 457. stavak 2. – Carinski zakonik Zajednice – Članci 203. i 213. – Osobe koje su stekle ili primile u posjed robu i koje su znale ili su opravdano trebale znati da se radi o robi izuzetoj ispod carinskog nadzora”

U predmetu C-224/16,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Varhoven administrativen sad (Vrhovni upravni sud, Bugarska), odlukom od 12. travnja 2016., koju je Sud zaprimio 20. travnja 2016., u postupku

Asociacija na balgarskite predprijatija za meždunarodni prevozi i patišata (Aebtri)

protiv

Načalnik na Mitnica Burgas,

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: M. Ilešič, predsjednik vijeća, A. Rosas, C. Toader, A. Prechal (izvjestiteljica) i E. Jarašiūnas, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Bobek,

tajnik: M. Aleksejev, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 26. travnja 2017.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za Asociacija na balgarskite predprijatija za meždunarodni prevozi i patišata (Aebtri), I. Krumov, *advokat*,

– za Načalnika na Mitnica Burgas, koji djeluje za Mitnicu Svilengrad, B. Boriso, M. Petrova, P. Dobreva i M. Bosilkova-Kolipatkova, u svojstvu agenata,

– za bugarsku vladu, E. Petranova i L. Zaharieva, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: bugarski

– za Europsku komisiju, M. Wasmeier, B.-R. Killmann i E. Georgieva i L. Grønfeldt, u svojstvu agenata, a zatim M. Wasmeier, B.-R. Killmann i E. Georgieva, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 5. srpnja 2017.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 267. UFEU-a, članka 8. i članka 11. Carinske konvencije o međunarodnom prijevozu robe uz primjenu karneta TIR, potpisane u Ženevi 14. studenoga 1975. i odobrene u ime Europske ekonomske zajednice Uredbom Vijeća (EEZ) br. 2112/78 od 25. srpnja 1978. (SL 1978., L 252, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 2., svezak 5., str. 21.), u izmijenjenoj i pročišćenoj verziji objavljenoj Odlukom Vijeća 2009/477/EZ od 28. svibnja 2009. (SL 2009., L 165, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 2., svezak 17., str. 166.; u daljnjem tekstu: Konvencija TIR ili Konvencija), članka 203. stavka 3. treće alineje i članka 213. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2913/92 od 12. listopada 1992. o Carinskom zakoniku Zajednice (SL 1992., L 302, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 2., svezak 2., str. 110.), kako je izmijenjena Uredbom Vijeća (EZ) br. 1791/2006 od 20. studenoga 2006. (SL 2006., L 363, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 1., str. 187.; u daljnjem tekstu: Carinski zakonik), kao i članka 457. stavka 2. Uredbe Komisije (EEZ) br. 2454/93 od 2. srpnja 1993. o utvrđivanju odredaba za provedbu Carinskog zakonika Zajednice (SL 1993., L 253, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 2., svezak 1., str. 3.), kako je izmijenjena Uredbom Komisije (EZ) br. 214/2007 od 28. veljače 2007. (SL 2007., L 62, str. 6.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 2., svezak 15., str. 236.; u daljnjem tekstu: Provedbena uredba).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Asociacije na balgarskite predprijatija za meždunarodni prevozi i patišata (Aebtri) (Bugarska udruga za međunarodni prijevoz i ceste (Aebtri)), jamstvene udruge, i Načalnika na Mitnica Burgas (voditelj carinarnice u Burgasu, Bugarska), u vezi s odlukom o prisilnoj naplati duga za carinu i porez na dodanu vrijednost (PDV), uvećanog za zakonske kamate, nastalog zbog nepravilnosti do kojih je došlo tijekom međunarodnog prijevoza robe obavljenog uz primjenu karneta TIR.

Pravni okvir

Konvencija TIR

3 Konvencija TIR za Europsku ekonomsku zajednicu stupila je na snagu 20. lipnja 1983. (SL 1983., L 31, str. 13.). Sve države članice također su stranke navedene konvencije.

4 Preambula Konvencije TIR glasi kako slijedi:

„Ugovorne strane,

želeći olakšati međunarodni prijevoz robe cestovnim vozilima,

uzimajući u obzir da je poboljšanje uvjeta prijevoza jedan od bitnih čimbenika za razvoj međusobne suradnje,

izjavljujući da se izjašnjavaju u korist pojednostavnjenja i usklađivanja upravnih formalnosti u području međunarodnoga prijevoza, posebno na granicama,

sporazumjele su se”.

5 U skladu s člankom 1. Konvencije TIR:

„Za potrebe ove Konvencije:

(a) pojam ‚prijevoz TIR’ znači prijevoz robe od polazne carinarnice do odredišne carinarnice, u postupku koji se naziva postupak TIR utvrđen ovom Konvencijom;

(b) pojam ‚postupak TIR’ znači dio prijevoza TIR koji se na području ugovorne strane obavlja od polazne ili ulazne (usputne) carinarnice do odredišne ili izlazne (usputne) carinarnice;

[…]

(e) pojam ‚okončanje postupka TIR’ znači potvrda carinskih tijela da je postupak TIR ispravno završen na području ugovorne strane. Carinska tijela to utvrđuju na temelju usporedbe podataka ili informacija dostupnih u odredišnoj ili izlaznoj (usputnoj) carinarnici i onih koje su dostupne u otpremnoj ili ulaznoj (usputnoj) carinarnici;

(f) pojam ‚uvozne ili izvozne carine i porezi’ znači carinska davanja i sve druge pristojbe, porezi, naknade i druga davanja koja se ubiru pri uvozu ili izvozu robe ili s njima u vezi, bez uključivanja pristojbi i davanja čiji je iznos ograničen na približne troškove obavljenih usluga;

[…]

(o) ‚nositelj’ karneta TIR je osoba kojoj je karnet TIR izdan u skladu s odgovarajućim odredbama Konvencije i u čiju je korist sastavljena carinska deklaracija u obliku karneta TIR kojim se izražava namjera stavljanja robe u postupak TIR u otpremnoj carinarnici. Ta je osoba odgovorna za podnošenje cestovnoga vozila, skupine vozila ili kontejnera zajedno s teretom i odgovarajućim karnetom TIR polaznoj carinarnici, usputnoj carinarnici i odredišnoj carinarnici, kao i za pravovremeno ispunjavanje ostalih odgovarajućih odredbi Konvencije;

[…]

(q) ‚jamstvena udruga’ je udruga koja uz odobrenje carinskih tijela ugovorne strane vrši ulogu jamca osobama koje koriste postupak TIR.”

6 Članak 4. Konvencije TIR predviđa da roba koja se prevozi uz primjenu postupka TIR koji je njome uspostavljen ne podliježe plaćanju ili depozitu uvoznih ili izvoznih carina i drugih davanja na usputnim carinarnicama.

7 Kao što to proizlazi iz njezina članka 3. točke (b), radi provedbe tih pogodnosti Konvencija TIR nalaže da robi tijekom njezina prijevoza bude priložen standardizirani dokument, karnet TIR, koji služi za nadzor regularnosti postupka. Ta konvencija također nalaže da prijevoz moraju jamčiti udruge koje su ugovorne strane odobrile u skladu s odredbama njezina članka 6.

8 Karnet TIR sastoji se od niza listova koji uključuju kupon br. 1 i kupon br. 2 s odgovarajućim talonima, na kojima se nalaze svi potrebni podaci, pri čemu se jedan par kupona koristi za svako područje kroz koje se prolazi. Na početku postupka prijevoza talon br. 1 podnosi se polaznoj carinarnici. Postupak se okončava nakon vraćanja talona br. 2 od izlazne carinarnice smještene na istom carinskom području. Taj se postupak ponavlja za svako područje kroz koje se prolazi, upotrebom različitih parova kupona koji se nalaze u istom karnetu.

9 Poglavlje II. Konvencije TIR, pod naslovom „Izdavanje karneta TIR Odgovornost jamstvenih udruga”, obuhvaća njezine članke 6. do 11.

10 U članku 6. stavku 1. te konvencije propisuje se:

„Svaka ugovorna strana, neposredno ili preko odgovarajućih udruga, može udruge ovlastiti da izdaju karnete TIR i djeluju kao jamci, sve dok su ispunjeni minimalni uvjeti i zahtjevi propisani Prilogom 9. dijelom I. Ovlaštenje se opoziva ako minimalni uvjeti i zahtjevi iz Priloga 9. dijela I. više nisu ispunjeni.”

11 Članak 8. navedene konvencije određuje:

„1. Jamstvene udruge obvezuju se plaćati uvozne i izvozne carine i poreze, zajedno sa svim zateznim kamatama, u skladu s carinskim zakonima i propisima zemlje u kojoj je uočena nepravilnost u vezi s postupkom TIR. Ta je organizacija zajednički i solidarno s osobama koje moraju podmiriti navedene iznose odgovorna za plaćanje tih iznosa.

2. U slučaju kad zakoni i propisi ugovorne strane ne predviđaju plaćanje uvoznih ili izvoznih carina i poreza, kako je predviđeno stavkom 1. jamstvena se udruga obvezuje pod jednakim uvjetima platiti iznos u visini uvoznih i izvoznih carina i poreza i svih zateznih kamata.

[…]

7. Kad iznosi iz stavaka 1. i 2. dospiju na plaćanje, nadležna tijela, kad je to moguće, zahtijevaju plaćanje od osobe ili osoba koje su neposredno odgovorne prije nego što ulože zahtjev protiv jamstvene udruge.”

12 Članak 11. Konvencije TIR glasi kako slijedi:

„1. Kad postupak TIR nije okončan, nadležna tijela nemaju pravo zahtijevati plaćanje iznosa iz članka 8. stavaka 1. i 2., od jamstvene udruge, osim ako [su] u roku jedne godine od datuma prihvaćanja karneta TIR obavijestila udrugu u pisanom obliku o neokončanju postupka. Ista se odredba primjenjuje i ako je potvrda o završetku postupka TIR pribavljena zloporabom ili prijevarom, s tim da je tada rok za obavijest dvije godine.

2. Zahtjev za plaćanje iznosa iz članka 8. stavaka 1. i 2. podnosi se jamstvenoj udruzi najranije tri mjeseca od datuma kad je udruga obaviještena da postupak nije okončan ili da je potvrda o završetku postupka TIR pribavljena zloporabom ili prijevarom, a najkasnije ne više od dvije godine od toga datuma. Međutim, u slučajevima koji u roku od dvije godine postanu predmet sudskoga postupka, svaki zahtjev za plaćanje podnosi se u roku godine dana od datuma kad je sudska odluka postala izvršna.

3. Jamstvena udruga ima rok od tri mjeseca od datuma podnošenja zahtjeva za plaćanje da podmiri zahtijevane iznose. Ako se u roku dvij[e] godin[e] od datuma podnošenja zahtjeva za plaćanje utvrdi da nije došlo do nepravilnosti u vezi s predmetnim postupkom prijevoza i carinska tijela se s tim slože, plaćeni se iznosi vraćaju jamstvenoj udruzi.”

13 U članku 43. Konvencije TIR predviđeno je:

„U napomenama s objašnjenjem navedenima u Prilogu 6. i Prilogu 7. dijelu III. objašnjavaju se određene odredbe ove Konvencije i njezinih priloga. Ujedno su opisane određene preporučene prakse.”

14 U skladu s člankom 48. navedene konvencije:

„Nijedna odredba ove Konvencije ugovornim stranama koje su udružene u carinsku ili gospodarsku uniju ne priječi da propisuju posebne odredbe za prijevoz koji započinje ili završava ili prolazi preko njihova područja, ako se takvim odredbama ne umanjuju olakšice predviđene ovom Konvencijom.”

15 U članku 51. Konvencije TIR određeno je:

„Prilozi ovoj Konvenciji njezin su sastavni dio.”

16 Prilog 6. Konvenciji TIR obuhvaća, među ostalim, sljedeća pojašnjenja:

„Uvod u napomene s objašnjenjem […]

ii. Napomene s objašnjenjem ne izmjenjuju odredbe ove Konvencije ili njezinih priloga, nego preciznije definiraju njihov sadržaj, značenje i područje primjene. […]

0.8.7. Stavak 7. Mjere koje moraju poduzeti nadležna tijela da od neposrednog obveznika ili obveznika za plaćanje zahtijevaju plaćanje, moraju uključivati najmanje obavijest o neokončanju postupka TIR i/ili prijenos zahtjeva za plaćanje na nositelja karneta TIR. […]”

17 Prvi dio Priloga 9. Konvenciji TIR sadržava sljedeći odlomak:

„1. Minimalni uvjeti i zahtjevi koje moraju ispunjavati udruge, da ih ugovorne stranke mogu ovlastiti za izdavanje karneta TIR i djelovati kao jamac u skladu s člankom 6. Konvencije:

[…]

(e) postojanje pisanoga sporazuma ili bilo kojega drugog pravnog instrumenta sklopljenoga između udruge i nadležnih tijela ugovorne stranke u kojoj je osnovano. […]

(f) izjava u pisanom sporazumu ili bilo kojem drugom pravnom instrumentu iz točke (e), da udruga:

[…]

iii. stalno provjerava, a posebno prije ulaganja zahtjeva za ovlaštenje za pristup osoba postupku TIR, ispunjavaju li te osobe minimalne uvjete i zahtjeve kako je navedeno u dijelu II. ovog Priloga;

[…]

v. pokriva svoje obveze, na zadovoljstvo nadležnih tijela ugovornih stranaka u kojima je osnovana, osiguravajućim društvima, skupinama osiguravatelja ili financijskoj instituciji. […]

[…]”

18 Članak 8. stavak 7, Konvencije TIR ukinut je s učinkom od 13. rujna 2012. i zamijenjen gotovo istovjetnom odredbom koja se otad nalazi u članku 11. stavku 2. navedene konvencije (SL 2012., L 244, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 2., svezak 22., str. 226.).

19 Napomena s objašnjenjem u vezi s tim novim člankom 11. stavkom 2. glasi kako slijedi:

„Kako bi nadležna tijela ishodila plaćanje dugovanja od odgovorne osobe ili osoba, ona moraju poslati zahtjev za plaćanje barem nositelju karneta TIR na adresu koju je naveo na karnetu TIR ili, ako on nije dužnik, onoj osobi ili osobama dužnicima koje su osnovane u skladu s nacionalnim zakonodavstvom. […]”

Carinski zakonik

20 Članak 91. Carinskog zakonika, koji se nalazi u točki I., pod naslovom „[o]pće odredbe”, točke B, pod naslovom „[v]anjski provoz”, odjeljka 3., pod naslovom „[s]uspenzivni postupci i carinski postupci s gospodarskim učinkom”, poglavlja 2., pod naslovom [c]arinski postupci”, glave IV., pod naslovom „[c]arinski dopušteno postupanje ili uporaba robe”, tog zakonika glasi:

„1. Postupak vanjskog provoza dopušta kretanje robe od jednog do drugog mjesta unutar carinskog područja Zajednice, i to:

(a) robe koja nije roba Zajednice, a ne podliježe plaćanju uvoznih carina i drugih davanja ili mjerama trgovinske politike;

[…]

2. Kretanje iz stavka 1. ovog članka odvija se:

(a) pod pokrićem postupka vanjskog provoza Zajednice, ili

(b) pod pokrićem karneta TIR (Konvencija TIR), pod uvjetom da to kretanje:
(1) započinje ili će se završiti izvan Zajednice

[…]”

21 Članak 92. Carinskog zakonika, koji se nalazi u toj istoj točki I., glasi:

„1. Postupak vanjskoga provoza smatra se završenim i obveze nositelja ispunjenima podnošenjem robe i pripadajućih isprava odredišnoj carinarnici u skladu s odredbama predmetnog postupka.

2. Carinska tijela okončavaju postupak kada, na temelju usporedbe podataka raspoloživih u polaznoj carinarnici s onima raspoloživima u odredišnoj carinarnici, utvrde da je postupak pravilno proveden.” [neslužbeni prijevod]

22 Članak 96. Carinskog zakonika, koji se nalazi u točki II., pod naslovom „[p]osebne odredbe koje se odnose na vanjski provoz Zajednice”, točke B odjeljka 3. poglavlja 2. glave IV. tog zakonika, predviđa:

„1. Glavni obveznik je nositelj postupka vanjskog provoza Zajednice. Glavni obveznik je odgovoran za:

(a) predaju robe odredišnoj carinarnici u nepromijenjenom stanju i do propisanog roka te uz poštovanje mjera koje su donijela carinska tijela radi osiguranja istovjetnosti robe;

(b) poštivanje odredaba koje se odnose na postupak provoza Zajednice.

2. Neovisno o obvezi glavnog obveznika iz stavka 1., prijevoznik ili primatelj robe koji primi robu znajući da je roba u postupku provoza Zajednice također je odgovoran za predaju robe odredišnoj carinarnici u nepromijenjenom stanju i do propisanog roka te uz poštivanje mjera koje su donijela carinska tijela radi osiguranja istovjetnosti robe."

23 Članci 201. do 216. Carinskog zakonika tvore poglavlje 2., pod naslovom „[n]astanak carinskog duga", glave VII., pod naslovom „[c]arinski dug", navedenog zakonika.

24 U skladu s člankom 203. tog zakonika:

„1. Uvozni carinski dug nastaje:

– nezakonitim izuzimanjem ispod carinskog nadzora robe koja podliježe plaćanju uvoznih carina.

2. Carinski dug nastaje u trenutku izuzimanja robe ispod carinskog nadzora.

3. Dužnici su:

– osoba koja je izuzela robu ispod carinskog nadzora,

– sve osobe koje su sudjelovale kod izuzimanja robe i koje su znale ili su opravdano trebale znati da se radi o izuzimanju robe ispod carinskog nadzora,

– sve osobe koje su stekle ili primile u posjed takvu robu i koje su u trenutku stjecanja odnosno primitka znale ili su opravdano trebale znati da se radi o robi izuzetoj ispod carinskog nadzora, te

– ako je primjereno, osob[a] koja se mora pridržavati obveza koje proizlaze iz privremenog smještaja robe ili uporabe carinskog postupka u koji je roba stavljena."

25 Članak 213. Carinskog zakonika određuje:

„Ako je više osoba odgovorno za plaćanje jednog carinskog duga, za plaćanje su odgovorne solidarno."

Provedbena uredba

26 Članci 454., 455., 455.a i 457. Provedbene uredbe nalaze se u odjeljku 2., pod naslovom „[p]ostupak TIR", poglavlja 9., pod naslovom „[p]rijevoz prema postupcima s karnetom TIR ili ATA", glave II., pod naslovom „[c]arinski status robe i provoz", dijela II. te uredbe, pod naslovom „[c]arinski dopušteno postupanje ili uporaba".

27 U skladu s člankom 454. navedene uredbe:

„Odredbe ovog odjeljka primjenjuju se na prijevoz robe pod pokrićem karneta TIR kada su uključene uvozne carine ili ostali nameti unutar Zajednice."

28 Članak 455. Provedbene uredbe glasi kako slijedi:

„1. Carinska tijela države članice odredišta ili izlaska vraćaju odgovarajući dio Kupona br. 2. karneta TIR carinskim tijelima države članice ulaska ili polaska bez odlaganja, a najkasnije u roku od jednog mjeseca od datuma okončanja postupka TIR.

2. Ako se odgovarajući dio Kupona br. 2. karneta TIR ne vrati carinskim tijelima države članice ulaska ili polaska u roku od dva mjeseca od datuma prihvaćanja karneta TIR, ta carinska tijela obavješćuju predmetnu jamstvenu udrugu, ne dovodeći u pitanje obavijesti koje treba dostaviti u skladu s člankom 11. stavkom 1. Konvencije TIR.

Ona također obavješćuju posjednika karneta TIR te pozivaju njega i predmetn[u] jamstvenu udrugu da dostave dokaz o okončanju postupka TIR.

3. Zadovoljavajući dokaz iz drugog podstavka stavka 2. može se dostaviti carinskim tijelima u obliku isprave koju su ovjerila carinska tijela države članice odredišta ili izlaska, a u kojoj se navodi roba i utvrđuje da je predočena carinarnici odredišta ili izlaska.

[…]”

29 Članak 455.a Provedbene uredbe propisuje:

„1. Ako u roku od četiri mjeseca od datuma prihvaćanja karneta TIR carinska tijela države članice ulaska ili polaska ne prime dokaz o završetku postupka TIR, ona odmah pokreću istragu kako bi dobila podatke potrebne za okončanje postupka TIR ili, kada to nije moguće, kako bi ustanovila je li nastao carinski dug, utvrdila dužnika i odredila carinska tijela odgovorna za knjiženje.

Ako carinska tijela ranije prime podatak da postupak TIR nije završen ili sumnjaju da bi to mogao biti slučaj, ona smjesta pokreću istragu.

[…]

3. Za pokretanje istrage, carinska tijela države članice ulaska ili polaska šalju zahtjev zajedno sa svim potrebnim podacima carinskim tijelima države članice odredišta ili izlaska.

4. Carinska tijela države članice odredišta ili izlaska odgovaraju bez odlaganja.

[…]”

30 Članak 457. Provedbene uredbe propisuje:

„1. Za potrebe članka 8. stavka 4. Konvencije TIR, kada se postupak TIR provodi na carinskom području Zajednice, bilo koja jamstvena udruga s poslovnim nastanom u Zajednici može biti odgovorna za plaćanje osiguranog iznosa carinskog duga za predmetnu robu u postupku TIR do visine od 60 000 eura po karnetu TIR ili protuvrijednosti u nacionalnoj valuti.

2. Jamstvena udruga s poslovnim nastanom u državi članici koja je prema članka 215. Zakonika odgovorna za plaćanje duga obvezna je platiti osigurani iznos carinskog duga.

[…]”

Glavni postupak i prethodna pitanja

31 Dana 11. studenoga 2008. Sargut, društvo s ograničenom odgovornošću sa sjedištem u Turskoj koje je istodobno nositelj karneta TIR i prijevoznik predmetne robe, pokrenuo je postupak provoza uz primjenu karneta TIR na carinskoj kontrolnoj točki Kapitan Andreevo. Prijavljeno odredište robe koja se prevozi bila je carinska kontrolna točka u Rumunjskoj.

32 Budući da nisu dobila nikakve podatke o završetku tog postupka TIR, bugarska carinska tijela 29. travnja 2009., na temelju članka 455.a Provedbene uredbe, pokrenula su istragu o okončanju tog postupka obrativši se rumunjskim carinskim tijelima. Potonja su u svojem odgovoru navela da im ni predmetna roba ni karnet TIR nisu bili predočeni te da im je s tim u vezi nemoguće pribaviti podatke.

33 Dana 8. srpnja 2009. carinska kontrolna točka Kapitan Andreevo poslala je rumunjskim carinskim tijelima radi kontrole primjerak kupona br. 2 karneta TIR koji joj je društvo Sargut u međuvremenu dostavilo. U svojem odgovoru koji su bugarska tijela zaprimila 28. kolovoza 2009. rumunjska su tijela navela da taj kupon nije bio predočen odredišnoj carinarnici i da predočeni dokument nije vjerodostojan ili je krivotvoren.

34 Dana 10. rujna 2009. voditelj carinske kontrolne točke Kapitan Andreevo donio je odluku kojom se utvrđuje iznos duga koji društvo Sargut mora platiti na ime carine i PDV-a koje to društvo nije platilo kao i iznos zakonskih kamata na te svote. Ta je odluka dostavljena društvu Sargut kao i udruzi Aebtri.

35 Nakon što je voditelj Mitnice Svilengrad (carinarnica u Svilengradu, Bugarska) odbio njegovu žalbu u upravnom postupku protiv te odluke, društvo Sargut 27. listopada 2009. podnijelo je tužbu Administrativenom sadu Haskovo (Upravni sud u Haskovu, Bugarska), koji ju je prihvatio presudom od 28. siječnja 2010. Presudom od 2. studenoga 2010. Varhoven administrativen sad (Vrhovni upravni sud, Bugarska) ukinuo je tu presudu i, nakon što je potvrdio osnovanost odluke od 10. rujna 2009., odbio tužbu društva Sargut.

36 Dopisom od 15. studenoga 2010. udruga Aebtri pozvana je platiti dug, što ona nije učinila u roku od tri mjeseca, predviđenom člankom 11. stavkom 3. Konvencije TIR.

37 Dana 7. lipnja 2011. voditelj carinarnice u Svilengradu zatražio je od nadležne regionalne uprave Nacionalne agencije za prihodite (Nacionalna agencija za javne prihode, Bugarska) da protiv društva Sargut pokrene postupak prisilnog izvršenja odluke od 10. rujna 2009. Nakon što ga je to tijelo izvijestilo da nije provedena nikakva mjera zapljene te da radi podmirenja duga o kojem je riječ u glavnom postupku nije naplaćen nikoji iznos, voditelj carinarnice u Svilengradu 5. rujna 2012. donio je protiv udruge Aebtri odluku o prisilnoj naplati predmetnih iznosa, a tu je odluku, nakon što je protiv nje izjavljena žalba, svojom odlukom potvrdio ravnatelj Agencije za carine.

38 Udruga Aebtri protiv potonje odluke podnijela je tužbu u prilog kojoj tvrdi da je povrijeđen članak 8. stavak 7. Konvencije TIR, s obzirom na to da bugarska tijela nisu prethodno pokušala naplatiti dug od svojih glavnih obveznika.

39 Ta je tužba odbijena presudom Administrativenog sada Haskovo (Upravni sud u Haskovu), koji je smatrao, s jedne strane, da je carinsko tijelo učinilo sve što je moglo kako bi od društva Sargut zahtijevalo plaćanje duga i, s druge strane, da, s obzirom na to da postupak provoza nije pravilno okončan, nije dokazano da je roba isporučena svojem primatelju te da je potonji trebao potvrditi njezin primitak preko odredišne carinarnice.

40 Udruga Aebtri protiv te presude uložila je kasacijsku žalbu Varhovenom administrativenom sadu (Vrhovni upravni sud), koji prije svega navodi da, iako smatra da je Sud nadležan za tumačenje predmetnih odredbi Konvencije TIR, ipak drži potrebnim u to se uvjeriti podnošenjem prethodnog pitanja s tim u vezi.

41 Sud koji je uputio zahtjev zatim ističe da su rokovi koji su propisani u članku 11. stavcima 1. i 2. Konvencije TIR radi obavješćivanja jamstvene udruge o tome da postupak TIR nije okončan, s jedne strane, i radi podnošenja zahtjeva za plaćanje toj udruzi, s druge strane, u ovom slučaju doista poštovani. Taj sud ipak izražava sumnju u vezi s tim jesu li carinska tijela ispunila obvezu koja im je

propisana člankom 8. stavkom 7. te konvencije da, kad je to moguće, plaćanje predmetnih iznosa zahtijevaju od nositelja karneta TIR kao osobe koja je za to neposredno odgovorna, prije nego što ulože zahtjev protiv jamstvene udruge.

42 Taj sud u tom pogledu navodi da, sukladno njegovoj vlastitoj odluci o tumačenju od 25. ožujka 2003. koja je donesena u njegovu punom sastavu, „[a]ko su tražbine iz članka 8. stavaka 1. i 2. Konvencije [TIR] dospjele, carinska tijela mogu zahtijevati plaćanje od jamstvene udruge, pod uvjetom da su poduzete sve moguće mjere kako bi se iznosi naplatili od rezidenata ili inozemnih osoba koje su njihovi glavni dužnici”.

43 Ipak, nakon objave navedene odluke o tumačenju, drugi sastavi Varhovenog administrativenog sada (Vrhovni upravni sud), odlučujući u posljednjem stupnju, drukčije su odgovorili na pitanje jesu li takve mjere poduzete u slučaju poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku.

44 Sud koji je uputio zahtjev naposljetku se poziva na različite dokaze koji su predočeni u postupku u kojem je donesena odluka od 5. rujna 2012. Taj sud s tim u vezi, među ostalim, navodi međunarodni teretni list o prijevozu predmetne robe, na kojem su broj karneta TIR, broj predmetnog vozila koje obavlja prijevoz kao i podatak o primatelju te robe, društvu Irem Corporation SRL Romania, potpis i pečat potonjeg društva i datum primitka, 13. studenoga 2008. Taj sud također navodi „međunarodni konsignacijski list” za tu robu, na kojem su pečat prijevoznika, u ovom slučaju društva Sargut, potpis i pečat društva Irem Corporation s istim nadnevkom kao i potvrda o primitku robe s pečatom i potpisom potonjeg društva.

45 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, na temelju tih različitih dokumenata može se zaključiti da je društvo Irem Corporation zaprimilo robu o kojoj je riječ u glavnom postupku te da je prilikom primitka znalo da se ta roba prevozi uz primjenu karneta TIR. S druge strane, nema dokaza da je ta roba deklarirana odredišnoj carinarnici.

46 U tim okolnostima sud koji je uputio zahtjev smatra da je Administrativen sad Haskovo (Upravni sud u Haskovu) trebao utvrditi da je za primatelja robe nastupila obveza, koja proizlazi iz članka 96. stavka 2. Carinskog zakonika, da tu robu sam podnese odredišnoj carinarnici. Međutim, potonja je potvrdila da joj u ovom slučaju nisu podneseni ni roba ni karnet TIR.

47 Stoga se postavlja pitanje treba li smatrati da je taj primatelj znao ili opravdano trebao znati da je roba bila izuzeta ispod carinskog nadzora te da je zbog toga on bio glavni dužnik u smislu članka 203. stavka 3. treće alineje Carinskog zakonika te je li carinska uprava zbog toga morala zahtijevati plaćanje i od tog primatelja prije aktiviranja odgovornosti jamstvene udruge.

48 U tim je okolnostima Varhoven administrativen sad (Vrhovni upravni sud) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Je li Sud radi sprečavanja proturječnih sudskih odluka nadležan dati za sudove država članica obvezujuće tumačenje [Konvencije TIR], kad je riječ o području primjene članaka 8. i 11. te konvencije, prilikom ocjene toga postoji li odgovornost jamstvene udruge i na temelju članka 457. stavka 2. [Provedbene uredbe]?

2. Je li na temelju tumačenja članka 457. stavka 2. Provedbene uredbe, u vezi s člankom 8. stavkom 7. (koji je postao članak 11. stavak 2.) Konvencije TIR s pripadajućim napomenama s objašnjenjem, moguće smatrati da, u slučaju poput predmetnog, kad dospiju dugovi iz članka 8. stavaka 1. i 2. [Konvencije TIR], carinska tijela moraju, kad je to moguće, zahtijevati njihovo plaćanje od nositelja karneta TIR, koji je neposredno odgovoran za te iznose, prije podnošenja zahtjeva protiv jamstvene udruge?

3. Kad je primatelj stekao ili primio u posjed robu za koju se zna da je prevezena uz primjenu karneta TIR i za koju nije utvrđeno da je podnesena i deklarirana odredišnoj carinarnici, treba li već zbog tih okolnosti smatrati da je riječ o osobi koja je trebala znati da je roba bila izuzeta [isp]od carinskog nadzora i da je ona solidarno odgovorna u smislu članka 203. stavka 3. treće alineje, u vezi s člankom 213. [Carinskog zakonika]?

4. Ako je odgovor na treće pitanje potvrdan: sprečava li činjenica da carinska uprava od tog primatelja nije zahtijevala plaćanje carinskog duga uspostavu odgovornosti, na temelju članka 457. stavka 2. Provedbene uredbe, jamstvene udruge iz članka 1. točke (q) Konvencije TIR?"

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

49 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita je li Sud nadležan za odlučivanje o zahtjevu za prethodnu odluku koji se odnosi na tumačenje članaka 8. i 11. Konvencije TIR.

50 Kao što to proizlazi iz ustaljene sudske prakse Suda, međunarodni sporazum koji je Unija sklopila jest akt jedne od njezinih institucija u smislu članka 267. prvog stavka točke (b) UFEU-a te su odredbe tog sporazuma od njegova stupanja na snagu sastavni dio pravnog poretka Unije, tako da je Sud nadležan za odlučivanje o zahtjevu za prethodnu odluku koji se odnosi na tumačenje takvog sporazuma (vidjeti osobito presude od 30. travnja 1974., Haegeman, 181/73, EU:C:1974:41, t. 3. do 6. i od 4. svibnja 2010., TNT Express Nederland, C-533/08, EU:C:2010:243, t. 60. i navedenu sudsku praksu).

51 Kao što je to istaknuto u točkama 1. i 3. ove presude, Konvencija TIR, koje su stranke sve države članice, u ime Zajednice odobrena je Uredbom br. 2112/78 te je za Zajednicu stupila na snagu 20. lipnja 1983.

52 Kad je riječ, konkretnije, o odredbama članaka 8. i 11. Konvencije TIR, na koje se u svojem pitanju poziva sud koji je uputio zahtjev, treba podsjetiti da su tim odredbama u biti uređena pitanja odgovornosti jamstvenih udruga u pogledu plaćanja carine i uvoznih poreza u slučaju nepravilnosti u vezi s postupkom TIR i uvjeta pod kojima se nadležna carinska tijela mogu pozivati na takvu odgovornost. Takvim se odredbama u biti želi zajamčiti naplata carina te istodobno olakšati carinski postupci vanjskog provoza robe.

53 S obzirom na prethodno navedeno, Sud je nadležan za tumačenje članaka 8. i 11. Konvencije TIR, carinskih odredbi o čijem je području primjene, uostalom, već odlučivao povodom podnesenog zahtjeva za prethodnu odluku (vidjeti osobito presude od 23. rujna 2003., BGL, C-78/01, EU:C:2003:490, t. 47. i 70.; od 5. listopada 2006., Komisija/Njemačka, C-105/02, EU:C:2006:637, t. 80. i 82.; od 5. listopada 2006., Komisija/Belgija, C-377/03, EU:C:2006:638, t. 67. do 70., 86. i 88. i od 14. svibnja 2009., Internationaal Verhuis- en Transportbedrijf Jan de Lely, C-161/08, EU:C:2009:308, t. 34. do 36.).

54 Stoga na prvo pitanje treba odgovoriti tako da je Sud nadležan za odlučivanje o zahtjevu za prethodnu odluku koji se odnosi na tumačenje članaka 8. i 11. Konvencije TIR.

Drugo pitanje

55 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 457. stavak 2. Provedbene uredbe u vezi s člankom 8. stavkom 7. Konvencije TIR tumačiti na način da su u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku carinska tijela ispunila svoju obvezu iz te druge odredbe da plaćanje predmetnih uvoznih carina i poreza, kad je to moguće, zahtijevaju od nositelja karneta TIR kao osobe koja je neposredno odgovorna, prije nego što ulože zahtjev protiv jamstvene udruge.

56 Uvodno treba podsjetiti da su prava i obveze jamstvene udruge istodobno uređeni Konvencijom TIR, propisima Unije i ugovorom o jamstvu, na koji se primjenjuje nacionalno pravo, sklopljenim između navedene udruge i predmetne države članice (vidjeti u tom smislu presudu od 5. listopada 2006., Komisija/Belgija, C-377/03, EU:C:2006:638, t. 84. i navedenu sudsku praksu).

57 U ovom slučaju prethodnim pitanjem želi se utvrditi koje su korake nadležna carinska tijela dužna poduzeti prema nositelju karneta TIR kao osobi neposredno odgovornoj za plaćanje carine i poreza koji se duguju nakon nepravilnosti u vezi s postupkom TIR, prije nego što mogu početi provoditi postupak naplate tih iznosa od jamstvene udruge.

58 U Konvenciji TIR sadržana je odredba koja se konkretno odnosi na to pitanje, koju stoga treba u prvom redu uzeti u obzir. Naime, u članku 8. stavku 7. te konvencije navodi se da, prije nego što ulože zahtjev protiv jamstvene udruge, nadležna tijela, kad je to moguće, „zahtijevaju plaćanje [predmetnih iznosa] od osobe ili osoba koje su neposredno odgovorne”.

59 Kad je riječ o propisima Unije, treba navesti da – iako i Carinski zakonik i Provedbena uredba sadržavaju odredbe kojima se postupak predviđen Konvencijom TIR uključuje u te propise, pobliže određujući pritom neka pravila o provedbi tog postupka – u tim odredbama nema nikakvih podataka kojima se pojašnjava koje konkretne mjere nadležna tijela trebaju poduzeti kako bi plaćanje predmetnih iznosa zahtijevala od osobe ili osoba koje su neposredno odgovorne, prije nego što ulože zahtjev protiv jamstvene udruge.

60 Naime, iako se u članku 457. stavku 2. Provedbene uredbe, na koji se u svojem pitanju poziva sud koji je uputio zahtjev, jasno iznova potvrđuje načelo odgovornosti jamstvene udruge za plaćanje zajamčenog iznosa carinskog duga, navedena odredba ne sadržava nikakav podatak postupovne prirode u vezi s uvjetima pod kojima se zahtjev može uputiti takvoj udruzi.

61 S obzirom na prethodno navedeno, u ovom slučaju potrebno je razmotriti samo područje primjene članka 8. stavka 7. Konvencije TIR.

62 Vezano uz tumačenje navedene odredbe, valja podsjetiti da, prema ustaljenoj sudskoj praksi, međunarodni ugovor treba tumačiti prema tekstu kojim je sastavljen kao i u kontekstu njegovih ciljeva. Člankom 31. Bečke konvencije od 23. svibnja 1969. o pravu međunarodnih ugovora između država i međunarodnih organizacija ili između međunarodnih organizacija i člankom 31. Bečke konvencije od 21. ožujka 1986. o pravu međunarodnih ugovora između država i međunarodnih organizacija ili između međunarodnih organizacija, kojima se u tom smislu izražava opće međunarodno običajno pravo, s tim se u vezi precizira da međunarodni ugovor treba tumačiti u dobroj vjeri, prema uobičajenom smislu izraza iz ugovora u njihovu kontekstu i u svjetlu predmeta i svrhe ugovora (presuda od 10. siječnja 2006., IATA i ELFAA, C-344/04, EU:C:2006:10, t. 40. i navedena sudska praksa).

63 U ovom slučaju najprije treba istaknuti da Konvencija TIR u Prilogu 6. sadržava Napomene s objašnjenjem, kojima se, kao što se to navodi u njezinu članku 43., objašnjavaju određene njezine odredbe. Članak 51. Konvencije TIR određuje, pak, da su prilozi toj konvenciji njezin sastavni dio.

Konačno, iz točke ii. Uvoda u Napomene s objašnjenjem koje se nalaze u Prilogu 6. navedenoj konvenciji proizlazi da te napomene ne izmjenjuju njezine odredbe, nego preciznije definiraju njihov sadržaj, značenje i područje primjene.

64 Nadalje, s obzirom na razdoblje nastanka činjenica iz glavnog postupka, u ovom slučaju treba uzeti u obzir napomenu s objašnjenjem koja se odnosi na članak 8. stavak 7. Konvencije TIR, kako je navedena u točki 16. ove presude. S druge strane, s obzirom na to da se ne primjenjuje *ratione temporis*, napomena s objašnjenjem koja se odnosi na članak 11. stavak 2. te konvencije, u verziji koja je na snazi od 13. rujna 2012., kako je navedena u točki 19. ove presude i na koju se i sud koji je uputio zahtjev pozivao u svojem pitanju, ne može se uzeti u obzir za potrebe glavnog postupka.

65 Kad je, prije svega, riječ o tekstu članka 8. stavka 7. Konvencije TIR, za koju najprije treba podsjetiti da je sastavljena na engleskom, francuskom i ruskom jeziku, koji su tri vjerodostojna teksta, navedenom odredbom predviđa se da, kad carine i porezi iz članka 8. stavaka 1. i 2. dospiju na plaćanje, nadležna tijela, kad je to moguće, „zahtijevaju plaćanje" njihovih iznosa od osobe ili osoba koje su neposredno odgovorne, prije nego što ulože „zahtjev" protiv jamstvene udruge.

66 Treba, međutim, utvrditi da izrazi „*requérir le paiement*" i „*require payment*", koji se upotrebljavaju u francuskoj i engleskoj verziji članka 8. stavka 7. Konvencije TIR, nisu ni jasni ni nedvosmisleni, osobito kad je riječ o prirodi akata koje oni mogu uključivati za nadležna tijela o kojima je riječ.

67 U napomeni s objašnjenjem koja se odnosi na članak 8. stavak 7. Konvencije TIR navodi se da mjere koje moraju poduzeti nadležna tijela da zahtijevaju plaćanje moraju „najmanje" uključivati „obavijest o neokončanju postupka TIR i/ili prijenos zahtjeva za plaćanje na nositelja karneta TIR".

68 Iako se navedenom napomenom s objašnjenjem tako, jasnije nego što se to čini samim tekstom članka 8. stavka 7. Konvencije TIR, upućuje na mogućnost da, kako bi se plaćanje zahtijevalo od osobe koja je neposredno odgovorna za dug, eventualno može biti dovoljno uputiti joj obavijest o neokončanju postupka i/ili zahtjev, ipak ostaje pitanje, s obzirom na upotrebu izraza „najmanje" u toj napomeni, može li i pod kojim eventualnim uvjetima poštovanje pravila određenog u tom članku 8. stavku 7. nalagati da nadležna carinska tijela učine više od poštovanja tako utvrđenih minimalnih zahtjeva.

69 Iz prethodno navedenog proizlazi da se ni samo na temelju teksta članka 8. stavka 7. Konvencije TIR ni onog napomene s objašnjenjem koja se odnosi na tu odredbu ne može utvrditi koje konkretne radnje carinska tijela moraju poduzeti prema osobi koja je neposredno odgovorna za dug kako bi ispunila obvezu koja im je propisana člankom 8. stavkom 7.

70 Kad je, nadalje, riječ o kontekstu potonje odredbe, kako bi je se protumačilo, potrebno ju je razmotriti u odnosu na opću strukturu konvencije koje je ona dio kao i na sve njezine odredbe (vidjeti u tom smislu presudu od 30. travnja 1974., Haegeman, 181/73, EU:C:1974:41, t. 10.).

71 S tim u vezi treba podsjetiti, kao prvo, da je člankom 4. Konvencije TIR predviđeno da roba koja se prevozi uz primjenu postupka TIR koji je njome uspostavljen ne podliježe plaćanju ili depozitu uvoznih ili izvoznih carina i drugih davanja na usputnim carinarnicama.

72 Kao što je to Sud već naglasio, radi provedbe tih pogodnosti, ta konvencija, među ostalim, nalaže da prijevoz moraju jamčiti udruge koje su ugovorne strane odobrile u skladu s odredbama njezina članka 6. (vidjeti u tom smislu presudu od 23. rujna 2003., BGL, C-78/01, EU:C:2003:490, t. 5.).

73 Nadalje, iz članka 6. stavka 1. Konvencije TIR proizlazi da se ovlaštenje nekoj udruzi da izdaje karnete TIR i njegovo održavanje na snazi, među ostalim, uvjetuje time da ta udruga poštuje minimalne uvjete i zahtjeve propisane u dijelu I. Priloga 9. navedenoj konvenciji. Među tim uvjetima i zahtjevima su, kao što to proizlazi iz točke 1. podtočke (f) pod iii. i v. tog dijela I., s jedne strane, izjava te udruge da stalno

provjerava, a posebno prije ulaganja zahtjeva za ovlaštenje za pristup osoba postupku TIR, ispunjavaju li te osobe minimalne uvjete i zahtjeve kako je navedeno u dijelu II. Priloga 9. Konvenciji TIR i, s druge strane, da ta udruga pokriva svoje obveze u osiguravajućim društvima, skupinama osiguravatelja ili financijskoj instituciji.

74 Jamstvom koje se zahtijeva od jamstvene udruge tako se želi osigurati i olakšati učinkovita naplata nadležnih carinskih tijela neplaćenih carina i poreza kada je došlo do zloupotrebe pogodnosti navedenih u točki 71. ove presude te istodobno tu udrugu učiniti odgovornom za pravilno izvršenje vlastitih obveza u provedbi postupka TIR.

75 Iz toga, među ostalim, slijedi da se zahtjev predviđen člankom 8. stavkom 7. Konvencije TIR – da se plaćanje predmetnih iznosa najprije zahtijeva od osobe koja je neposredno odgovorna – ne može tumačiti tako da njegova konkretna provedba dovodi do opasnosti od gubitka predmetnih carina i poreza. Navedenim zahtjevom nadležnom carinskom tijelu ne mogu se ni odrediti pretjerane postupovne obveze kojima se uopće ne bi vodilo računa o odgovornostima jamstvene udruge u provedbi postupka TIR i koje bi bile nespojive s ciljem olakšavanja naplate carinskog duga, navedenim u prethodnoj točki.

76 Zahtijevati od nadležnog carinskog tijela da najprije iscrpi sve mogućnosti naplate kojima raspolaže prema osobi ili osobama koje su neposredno odgovorne za dug – čime bi se tom tijelu, eventualno, nalagalo da podnese sudske tužbe i pokrene postupke izvršenja protiv tih osoba koje možda imaju sjedište u drugim državama članicama ili, kao što je to slučaj u glavnom predmetu, u trećoj državi – kao prvo i uzimajući u obzir rokove koji mogu proizlaziti iz takvih radnji, dovelo bi to tijelo do opasnosti da više ne može naplatiti predmetne iznose od jamstvene udruge. Naime, s tim u vezi treba osobito uzeti u obzir rokove u kojima se zahtjev za plaćanje mora podnijeti jamstvenoj udruzi na temelju članka 11. stavka 2. Konvencije TIR.

77 Kao drugo, posljedica takvog zahtjeva bila bi propisivanje carinskom tijelu radnji koje su potencijalno izrazito tegobne te koje nisu sukladne ni s okolnošću da je uloga depozita carina i poreza, koji je ukinut na temelju članka 4. Konvencije TIR, bila upravo ta da se tom tijelu omogući da izbjegne situaciju da mora poduzeti takve radnje ni s podjelom odgovornosti koja je izvršena tom konvencijom između carinskih tijela i jamstvenih udruga.

78 Usto, navedeni bi zahtjev doveo do nezanemarive opasnosti da to tijelo u slučaju insolventnosti osobe koja je neposredno odgovorna za dug mora u konačnici snositi potencijalno visoke troškove prisilne naplate.

79 Kao drugo, iz članka 8. stavka 1. Konvencije TIR proizlazi da se jamstvene udruge ugovorom o jamstvu obvezuju platiti carine koje duguju neposredno odgovorne osobe te su u tom pogledu s tim neposredno odgovornim osobama zajednički i solidarno odgovorne za plaćanje tih iznosa čak i ako nadležna tijela na temelju članka 8. stavka 7. te konvencije, kad je to moguće, zahtijevaju plaćanje od osobe koja je neposredno odgovorna prije nego što ulože zahtjev protiv jamstvene udruge (vidjeti u tom smislu presudu od 5. listopada 2006., Komisija/Belgija, C-377/03, EU:C:2006:638, t. 86.).

80 Kao što je to nezavisni odvjetnik u biti istaknuo u točki 44. svojeg mišljenja, postojanje takve odgovornosti podrazumijeva da je i sama jamstvena udruga dužnik predmetnih iznosa, zajednički s neposredno odgovornim osobama. Usto, iz prirode same solidarne odgovornosti proizlazi da je svaki dužnik odgovoran za ukupan iznos duga i da vjerovnik u načelu može zahtijevati plaćanje tog duga od jednog ili više dužnika po svojem izboru (vidjeti u tom smislu presudu od 18. svibnja 2017., Latvijas dzelzceļš, C-154/16, EU:C:2017:392, t. 85.).

81 S obzirom na tu narav zajedničke i solidarne odgovornosti jamstvene udruge prema carinskom tijelu, zahtjev predviđen člankom 8. stavkom 7. Konvencije TIR da se plaćanje predmetnih iznosa zahtijeva od neposredno odgovorne osobe ne može se tumačiti tako da dovodi do situacije u kojoj odgovornost

jamstvene udruge u biti postaje potpuno podredna u odnosu na odgovornost te osobe. Do toga bi došlo ako bi posljedica tog zahtjeva bila obveza nadležnog carinskog tijela da provodi naplatu duga od neposredno odgovorne osobe do faze izvršenja.

82 Kad je, naposljetku, riječ o ciljevima koji se žele postići Konvencijom TIR, iz njezine preambule proizlazi da su sklapanjem te konvencije ugovorne strane željele „olakšati međunarodni prijevoz robe cestovnim vozilima” uzimajući u obzir da je „poboljšanje uvjeta prijevoza jedan od bitnih čimbenika za razvoj međusobne suradnje” i izjavljujući „da se izjašnjavaju u korist pojednostavnjenja i usklađivanja upravnih formalnosti u području međunarodnoga prijevoza, posebno na granicama”.

83 Cilj sustava TIR, uspostavljenog navedenom konvencijom – čiji sam naziv, uostalom, jasno svjedoči o tome da je riječ o carinskoj konvenciji – jest, među ostalim, kao što je to navedeno u uvodnoj izjavi 2. Odluke 2009/477, omogućiti da se roba prevozi unutar međunarodnog provoznog režima s minimalnim posredovanjem carinskih administracija tijekom puta te putem svojeg međunarodnog lanca osiguranja jamčiti razmjerno jednostavan pristup traženim osiguranjima.

84 Međutim, tumačiti članak 8. stavak 7. Konvencije TIR na način da ima za učinak obvezati nadležno carinsko tijelo da iscrpi sve mogućnosti naplate od osobe ili osoba neposredno odgovornih za dug prije nego što može zahtijevati plaćanje od jamstvene udruge ugrozilo bi samu ravnotežu koja postoji između, s jedne strane, pogodnosti danih člankom 4. Konvencije TIR i, s druge strane, jednog od ključnih uvjeta kojima se mora rukovoditi njihova provedba, to jest posebne odgovornosti jamstvene udruge.

85 Kao što je to nezavisni odvjetnik istaknuo u točki 48. svojeg mišljenja, takvo bi tumačenje ugrozilo cilj olakšavanja međunarodnog prijevoza robe cestovnim vozilima, koji se želi postići Konvencijom TIR.

86 S obzirom na sve prethodno navedeno, članak 8. stavak 7. Konvencije TIR u vezi s napomenom s objašnjenjem koja se odnosi na navedenu odredbu treba tumačiti na način da carinsko tijelo ispunjava svoju obvezu da plaćanje zahtijeva od neposredno odgovorne osobe ako postupa u skladu s minimalnim zahtjevima iz te napomene s objašnjenjem.

87 U ovom slučaju nesporno je da su nadležna carinska tijela, prije nego što su 5. rujna 2012. donijela odluku o prisilnoj naplati dugova o kojima je riječ u glavnom postupku od udruge Aebtri, izvijestila nositelja karneta TIR da postupak TIR nije okončan te od njega zahtijevala njihovo plaćanje, tako da su minimalni zahtjevi iz napomene s objašnjenjem koja se odnosi na članak 8. stavak 7. Konvencije TIR doista ispunjeni, barem u pogledu tog nositelja. Uostalom, ta su tijela učinila čak više od ispunjavanja tih minimalnih zahtjeva jer su, nakon što su zahtijevala plaćanje od jamstvene udruge, usto i nadležnim poreznim tijelima podnijela zahtjev da se prema tom nositelju provede postupak prisilne naplate.

88 U tim okolnostima na drugo pitanje valja odgovoriti tako da članak 8. stavak 7. Konvencije TIR treba tumačiti na način da su u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku carinska tijela ispunila obvezu iz te odredbe da plaćanje predmetnih uvoznih carina i poreza, kad je to moguće, zahtijevaju od nositelja karneta TIR kao osobe koja je neposredno odgovorna, prije nego što ulože zahtjev protiv jamstvene udruge.

Treće pitanje

89 Svojim trećim pitanjem sud koji je uputio zahtjev pita treba li članak 203. stavak 3. treću alineju i članak 213. Carinskog zakonika tumačiti na način da su okolnost da je neki primatelj stekao ili primio u posjed robu za koju je znao da je prevezena uz primjenu karneta TIR i činjenica da nije utvrđeno da je ta roba podnesena i deklarirana odredišnoj carinarnici same po sebi dostatne da se smatra da je

takav primatelj znao ili opravdano trebao znati da je ta roba bila izuzeta ispod carinskog nadzora u smislu prve od tih odredbi, tako da ga treba smatrati solidarno odgovornim za carinski dug na temelju druge od tih odredbi.

90 Uvodno treba podsjetiti da iz članka 1. točke (o) Konvencije TIR proizlazi da je nositelj karneta TIR odgovoran za podnošenje cestovnog vozila, skupine vozila ili kontejnera zajedno s teretom i odgovarajućim karnetom TIR polaznoj carinarnici, usputnoj carinarnici i odredišnoj carinarnici.

91 S obzirom na to, Konvencija TIR ne protivi se tomu da njezina ugovorna strana u svojem zakonodavstvu propiše da i druge osobe osim nositelja karneta TIR mogu biti neposredno odgovorne za plaćanje uvoznih carina i poreza iz članka 8. stavka 1. te konvencije. Naime, potonjom se odredbom upućuje na „osob[e] koje moraju podmiriti" dug, s kojima jamstvena udruga može biti zajednički i solidarno odgovorna za plaćanje tih iznosa, dok se pak u članku 8. stavku 7. te konvencije navodi plaćanje tih iznosa „od osobe ili osoba koje su neposredno odgovorne" za plaćanje tih istih iznosa.

92 Kad je riječ o pravu Unije, u tom pogledu treba podsjetiti da, na temelju članka 203. stavka 1. Carinskog zakonika, uvozni carinski dug nastaje nezakonitim izuzimanjem ispod carinskog nadzora robe koja podliježe plaćanju uvoznih carina (presuda od 20. siječnja 2005., Honeywell Aerospace, C-300/03, EU:C:2005:43, t. 18. i navedena sudska praksa).

93 Kao što to proizlazi iz sudske prakse Suda, pojam „izuzimanje ispod carinskog nadzora" iz te odredbe treba shvatiti tako da obuhvaća svako činjenje ili propust koji ima za posljedicu onemogućavanje, makar i na kraće vrijeme, nadležnog carinskog tijela da pristupi robi pod carinskim nadzorom i da izvrši provjere predviđene člankom 37. stavkom 1. Carinskog zakonika (presuda od 20. siječnja 2005., Honeywell Aerospace, C-300/03, EU:C:2005:43, t. 19. i navedena sudska praksa).

94 O tome je riječ kada, kao u glavnom predmetu, polazna carinarnica predmetne pošiljke u postupku vanjskog provoza uz primjenu karneta TIR utvrdi da ta pošiljka nije podnesena odredišnoj carinarnici te da za predmetnu pošiljku nije okončan postupak TIR (vidjeti po analogiji presudu od 20. siječnja 2005., Honeywell Aerospace, C-300/03, EU:C:2005:43, t. 20.).

95 Kad je riječ o neposredno odgovornim osobama, prije svega treba podsjetiti da je zakonodavac Unije od stupanja na snagu Carinskog zakonika namjeravao sveobuhvatno regulirati uvjete za određivanje osoba koje su dužnici carinskog duga (presuda od 17. studenoga 2011., Jestel, C-454/10, EU:C:2011:752, t. 12. i navedena sudska praksa).

96 U slučaju carinskog duga koji je nastao zbog nezakonitog izuzimanja robe ispod carinskog nadzora, osobe koje se može smatrati dužnicima tog carinskog duga navedene su u članku 203. stavku 3. Carinskog zakonika, koji razlikuje četiri kategorije potencijalnih dužnika.

97 Među njima su, sukladno članku 203. stavku 3. trećoj alineji Carinskog zakonika, osobe koje su stekle ili primile u posjed takvu robu i koje su u trenutku stjecanja odnosno primitka znale ili su opravdano trebale znati da se radi o robi izuzetoj ispod carinskog nadzora.

98 Kao što to proizlazi iz točaka 44. i 45. ove presude, sud koji je uputio zahtjev, koji spominje neke dokumente čije podrijetlo i datum njihova predočenja nisu navedeni, smatra da je jedini zaključak koji se iz njih može izvući taj da je prilikom primitka robe o kojoj je riječ u glavnom postupku njezin primatelj znao ili opravdano trebao znati da je prevezena uz primjenu karneta TIR. Prema mišljenju tog suda, na temelju tih istih dokumenata, s druge strane, ne može se zaključiti da je ta roba podnesena odredišnoj carinarnici.

99 S tim u vezi najprije treba istaknuti da, suprotno onomu što je navedeno u odluci kojom se upućuje prethodno pitanje kao postavka argumentacije koja je sud koji uputio zahtjev navela da postavi pitanje o području primjene članka 203. stavka 3. treće alineje Carinskog zakonika, članak 96. stavak 2. tog zakonika ni u kojem slučaju ne može se tumačiti na način da je primatelj robe koji je tako prilikom njezina primitka znao da se roba kretala uz primjenu karneta TIR – a da, osim toga, nije ishodio jamstvo da je ta roba podnesena odredišnoj carinarnici – dužan na temelju potonje odredbe sam predati tu robu toj carinarnici.

100 Naime, članak 96. stavak 2. Carinskog zakonika ne primjenjuje se na slučaj kretanja robe uz primjenu karneta TIR.

101 Kao što to proizlazi iz članka 91. stavka 2. točaka (a) i (b) tog zakonika, kretanje robe u postupku vanjskog provoza može se odvijati ili „pod pokrićem postupka vanjskog provoza Zajednice” ili „pod pokrićem karneta TIR”.

102 Članak 96. tog zakonika, kao što to proizlazi iz samog naslova glave u kojoj se nalazi, jest posebna odredba o vanjskom provozu Zajednice.

103 Iz toga, s jedne strane, slijedi da se primatelja robe koja se prevozi uz primjenu karneta TIR ne može smatrati osobom koja mora izvršiti obveze koje uključuju korištenje carinskog postupka u koji je roba stavljena, u smislu članka 203. stavka 3. četvrte alineje Carinskog zakonika.

104 S druge strane, iz toga proizlazi da je članak 96. stavak 2. Carinskog zakonika potpuno nebitan u pogledu pitanja je li, u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, primatelj robe mogao imati svojstvo dužnika carinskog duga na temelju članka 203. stavka 3. treće alineje Carinskog zakonika.

105 Kad je riječ o potonjoj odredbi, u točki 97. ove presude navedeno je da se, u skladu s njezinim tekstom, mora zauzeti stav da takvo svojstvo postoji ako je utvrđeno, s jedne strane, da je primatelj robe tu robu doista stekao ili primio u posjed i, s druge strane, da je u trenutku stjecanja odnosno primitka te robe znao ili opravdano trebao znati da se radilo o robi izuzetoj ispod carinskog nadzora. Članak 203. stavak 3. treća alineja Carinskog zakonika stoga se odnosi na osobu koja je – iako nije izvršila radnju nezakonitog izuzimanja ispod carinskog nadzora koja je dovela do nastanka carinskog duga i nije bila dužna sama provesti postupak carinjenja – ipak bila uključena u nezakonito izuzimanje ispod carinskog nadzora, bilo prije bilo nakon tog izuzimanja, zato što je stekla ili primila u posjed robu (vidjeti po analogiji presudu od 25. siječnja 2017., Ultra-Brag, C-679/15, EU:C:2017:40, t. 22.).

106 Drugi od uvjeta tako propisanih člankom 203. stavkom 3. trećom alinejom Carinskog zakonika konkretno podrazumijeva da je u trenutku kad je stekao ili primio u posjed predmetnu robu primatelj znao ili opravdano trebao znati da ta roba nije bila podnesena odredišnoj carinarnici te da zbog toga eventualno dospjele carine i porezi nisu bili plaćeni. Stoga svojstvo „dužnika” u smislu članka 203. stavka 3. treće alineje Carinskog zakonika podliježe uvjetima koji se temelje na subjektivnoj ocjeni, to jest da su fizičke ili pravne osobe svjesno sudjelovale u postupcima stjecanja ili primanja u posjed robe izuzete ispod carinskog nadzora (vidjeti po analogiji presudu od 3. ožujka 2005., Papismedov i dr., C-195/03, EU:C:2005:131, t. 40. i navedenu sudsku praksu).

107 Budući da se taj uvjet odnosi na razmatranje činjenica i s obzirom na podjelu nadležnosti između sudova Unije i nacionalnih sudova, na potonjima je da ocijene je li taj uvjet ispunjen u konkretnom slučaju (vidjeti po analogiji presudu od 17. studenoga 2011., Jestel, C-454/10, EU:C:2011:752, t. 21. i navedenu sudsku praksu)

108 Kako bi to učinili, ti sudovi u biti moraju izvršiti cjelovitu ocjenu okolnosti predmeta koji je pred njima u tijeku (vidjeti po analogiji presudu od 17. studenoga 2011., Jestel, C-454/10, EU:C:2011:752, t. 23.), osobito uzimanjem u obzir svih podataka kojima je primatelj raspolagao ili s kojima je opravdano

trebao biti upoznat, poglavito zbog svojih ugovornih obveza (vidjeti po analogiji presudu od 17. studenoga 2011., Jestel, C-454/10, EU:C:2011:752, t. 25.), kao i, prema potrebi, iskustva tog primatelja kao gospodarskog subjekta u pitanjima uvoza robe koja se prevozi uz primjenu karneta TIR.

109 U ovom slučaju pitanje suda koji je uputio zahtjev odnosi se na konkretno pitanje je li okolnost da je primatelj stekao ili primio u posjed neku robu znajući ili opravdano trebajući znati, s obzirom na dokumente koje je zaprimio ili potpisao prilikom primitka te robe, da je prevezena uz primjenu karneta TIR, ako usto nije utvrđeno da je ta roba podnesena i deklarirana odredišnoj carinarnici, sama po sebi dostatna da bi se smatralo da je taj primatelj znao ili opravdano trebao znati da je ta roba bila izuzeta ispod carinskog nadzora, u smislu članka 203. stavka 3. treće alineje Carinskog zakonika.

110 Prihvaćanje takvog tumačenja navedene odredbe u biti bi, na temelju neoborive presumpcije, samo iz okolnosti da je primatelj znao ili opravdano trebao znati da je roba koju zaprima prevezena uz primjenu karneta TIR, dovelo do zaključka da je on znao ili trebao znati da ta roba, pod pretpostavkom da je to posrijedi, nije bila podnesena odredišnoj carinarnici.

111 Takvo tumačenje, koje je protivno subjektivnim uvjetima iz članka 203. stavka 3. treće alineje Carinskog zakonika, nije u skladu ni sa zakonodavčevom namjerom, spomenutom u točki 95. ove presude, da se u potpunosti reguliraju uvjeti za određivanje dužnika carinskog duga, ni sa samim tekstom i ciljem te odredbe (vidjeti po analogiji presudu od 23. rujna 2004., Spedition Ulustrans, C-414/02, EU:C:2004:551, t. 39., 40. i 42.).

112 U tom kontekstu, među ostalim, treba naglasiti da cilj ili učinak nijedne odredbe Konvencije TIR ili propisa Unije nije taj da se primateljima robe koja je prevezena uz primjenu karneta TIR propiše osobna obveza da se uvjere da je roba koja im je isporučena doista podnesena odredišnoj carinarnici.

113 S obzirom na sve prethodno navedeno, na treće pitanje valja odgovoriti tako da članak 203. stavak 3. treću alineju i članak 213. Carinskog zakonika treba tumačiti na način da okolnost da je neki primatelj stekao ili primio u posjed robu za koju je znao da je prevezena uz primjenu karneta TIR i činjenica da nije utvrđeno da je ta roba podnesena i deklarirana odredišnoj carinarnici nisu same po sebi dostatne da bi se smatralo da je takav primatelj znao ili opravdano trebao znati da je ta roba bila izuzeta ispod carinskog nadzora u smislu prve od tih odredbi, tako da ga treba smatrati solidarno odgovornim za carinski dug na temelju druge od tih odredbi.

Četvrto pitanje

114 Kao što to proizlazi iz samog njegova teksta, sud koji je uputio zahtjev četvrto je pitanje postavio samo za slučaj potvrdnog odgovora Suda na treće pitanje. S obzirom na niječan odgovor na potonje, četvrto pitanje ne treba razmotriti.

Troškovi

115 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (drugo vijeće) odlučuje:

1. **Sud je nadležan za odlučivanje o zahtjevu za prethodnu odluku koji se odnosi na tumačenje članaka 8. i 11. Carinske konvencije o međunarodnom prijevozu robe uz primjenu karneta TIR, potpisane u Ženevi 14. studenoga 1975. i odobrene u ime Europske ekonomske zajednice Uredbom Vijeća (EEZ) br. 2112/78 od 25. srpnja 1978., u izmijenjenoj i pročišćenoj verziji objavljenoj Odlukom Vijeća 2009/477/EZ od 28. svibnja 2009.**

2. **Članak 8. stavak 7. Carinske konvencije o međunarodnom prijevozu robe uz primjenu karneta TIR, odobrene u ime Europske ekonomske zajednice Uredbom br. 2112/78, u izmijenjenoj i pročišćenoj verziji objavljenoj Odlukom 2009/477, treba tumačiti na način da su u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku carinska tijela ispunila obvezu iz te odredbe da plaćanje predmetnih uvoznih carina i poreza, kad je to moguće, zahtijevaju od nositelja karneta TIR kao osobe koja je neposredno odgovorna, prije nego što ulože zahtjev protiv jamstvene udruge.**

3. **Članak 203. stavak 3. treću alineju i članak 213. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2913/92 od 12. listopada 1992. o Carinskom zakoniku Zajednice, kako je izmijenjena Uredbom Vijeća (EZ) br. 1791/2006 od 20. studenoga 2006., treba tumačiti na način da okolnost da je neki primatelj stekao ili primio u posjed robu za koju je znao da je prevezena uz primjenu karneta TIR i činjenica da nije utvrđeno da je ta roba podnesena i deklarirana odredišnoj carinarnici nisu same po sebi dostatne da bi se smatralo da je takav primatelj znao ili opravdano trebao znati da je ta roba bila izuzeta ispod carinskog nadzora u smislu prve od tih odredbi, tako da ga treba smatrati solidarno odgovornim za carinski dug na temelju druge od tih odredbi.**

Potpisi